

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2017. gada 7. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pārvadājumi – Regula (EK) Nr. 261/2004 – 7. panta 1. punkts – Kopīgi noteikumi par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos – Lidojums, kas veikts vairākos posmos – Jēdziens “attālums”, kas jāņem vērā”

Lieta C-559/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, kuru *Amtsgericht Hamburg* (Hamburgas pirmās instances tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 4. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 4. novembrī, tiesvedībā

Birgit Bossen,

Anja Bossen,

Gudula Gräßmann

pret

Brussels Airlines SA/NV.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents) un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerāladvokāts I. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *B. Bossen, A. Bossen* un *G. Gräßmann* vārdā – *F. Puschkarski, Rechtsanwältin*,
- *Brussels Airlines SA/NV* vārdā – *D. Smielick, Rechtsanwalt*,
- Francijas valdības vārdā – *D. Colas*, kā arī *E. de Moustier* un *L. Kitamura*, pārstāvji,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *P. Garofoli, avvocato dello Stato*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *W. Mölls* un *N. Yerrell*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 7. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regulā (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV 2004, L 46, 1. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Birgit Bossen*, *Anja Bossen* un *Gudula Gräßmann* un *Brussels Airlines SA/NV* par kompensācijas summu, kas viņām pienākas šīs aviosabiedrības lidojuma būtiskas kavēšanās dēļ.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Regulas Nr. 261/2004 2. panta “Definīcijas” h) punktā ir noteikts:

“Šajā regulā:

[..]

h) “galamērķis” ir galamērķis, kas norādīts uz biļetes, kuru uzrāda pie reģistrācijas letes, vai, tieši savienoto reisu gadījumā, pēdējā reisa galamērķis; pieejamus alternatīvus reisos ar pārsēšanos neņem vērā, ja ievēro sākotnēji plānoto ielidošanas laiku.”

- 4 Šīs regulas 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir noteikts:

“1. Ja atceļ lidojumu, attiecīgajiem pasažieriem:

[..]

- c) ir tiesības saskaņā ar 7. pantu no apkalpojošā gaisa pārvadātāja saņemt kompensāciju, ja vien:
- i) pasažieri nav informēti par atcelšanu vismaz divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika vai
 - ii) pasažieri nav informēti par atcelšanu laika posmā no divām nedēļām līdz septiņām dienām pirms paredzētā izlidošanas laika un viņiem nav piedāvāta maršruta maiņa, sakarā ar kuru viņi var izlidot ne vairāk kā divas stundas pirms paredzētā izlidošanas laika un sasniegt savu galamērķi mazāk nekā četras stundas pēc iepriekš paredzētā ielidošanas laika, vai arī
 - iii) pasažieri nav informēti par atcelšanu mazāk nekā septiņas dienas pirms paredzētā izlidošanas laika un viņiem nav piedāvāta maršruta maiņa, sakarā ar kuru viņi var izlidot ne vairāk kā vienu stundu pirms iepriekš paredzētā izlidošanas laika un sasniegt savu galamērķi mazāk nekā divas stundas pēc paredzētā ielidošanas laika.”

5 Minētās regulas 6. pants ir izteikts šādi:

“Kavēšanās

1. Ja apkalpojošais gaisa pārvadātājs atbilstīgi paredzētajam izlidošanas laikam paredz lidojuma kavēšanos:

- a) divas stundas vai ilgāk attiecībā uz 1 500 kilometru vai mazāka attāluma lidojumiem vai
 - b) trīs stundas vai ilgāk attiecībā uz lidojumiem Kopienas iekšienē vairāk nekā 1 500 kilometru attālumā un visiem citiem lidojumiem 1 500 līdz 3 500 kilometru attālumā, vai arī
 - c) četras stundas vai ilgāk attiecībā uz visiem lidojumiem, uz ko neattiecas a) vai b) apakšpunkts,
- apkalpojošajam gaisa pārvadātājam ir jāsniedz pasažieriem:

- i) 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 2. punktā minētais atbalsts un,
- ii) ja paredzams, ka izlidošanas laiks ir vismaz nākamajā dienā pēc iepriekš paredzētā izlidošanas laika, 9. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētais atbalsts, un
- iii) ja lidojums kavējas vismaz piecas stundas, 8. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētais atbalsts.

2. Minēto atbalstu sniedz iepriekš minētajās katram attālumam atbilstošajās laika robežās.”

6 Šīs pašas regulas 7. pantā ir paredzēts:

“Tiesības saņemt kompensāciju

1. Ja ir izdarīta atsauce uz šo pantu, pasažieri saņem kompensāciju šādā apmērā:

- a) EUR 250 par visiem lidojumiem 1 500 kilometru vai mazākā attālumā;
- b) EUR 400 par visiem lidojumiem Kopienas iekšienē vairāk nekā 1 500 kilometru attālumā un par visiem citiem lidojumiem 1 500 līdz 3 500 kilometru attālumā;
- c) EUR 600 par visiem lidojumiem, uz ko neattiecas a) vai b) apakšpunkts.

Nosakot attālumu, ņem vērā pēdējo galamērķi, kurā iekāpšanas atteikums vai lidojuma atcelšana ir par iemeslu tam, ka pasažieris ielido ar kavēšanos pēc paredzētā laika. [..]

4. Attālumus, kas norādīti 1. un 2. punktā, mēra pēc lielā loka maršruta metodes.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 7 Prasītājas aviosabiedrībā *Brussels Airlines* rezervēja lidojumu no Romas (Itālija) uz Hamburgu (Vācija) ar pārsēšanos Briselē (Beļģija). Lidojumam no Romas uz Briseli bija jāsākas plkst. 10.25 ar nosēšanos plkst. 12.40, un lidojumam no Briseles uz Hamburgu bija jāsākas plkst. 13.35 ar nosēšanos plkst. 14.45.
- 8 Lidojums no Romas uz Briseli kavējās. Briselē lidmašīna nosēdās vienīgi plkst. 13.22, un prasītājas nepaspēja laikā uz savu savienoto reisu.

- 9 Pēc tam viņas tika nogādātas Hamburgā ar nākamo lidojumu, kura ielidošanas laiks bija plkst. 18.35, proti, ar trīs stundu un piecdesmit minūšu nokavēšanos salīdzinājumā ar sākotnēji paredzēto ielidošanas laiku.
- 10 Attālums starp Romu un Hamburgu pēc lielā loka maršruta metodes ir 1 326 km. Attālums starp Romu un Briseli ir 1 173 km, un attālums starp Briseli un Hamburgu ir 483 km, tātad šo abu lidojumu kopējais attālums ir 1 656 km.
- 11 Prasītājas cēla prasību *Amtsgericht Hamburg* (Hamburgas pirmās instances tiesa, Vācija), lai katra saņemtu kompensāciju EUR 400 apmērā saskaņā ar Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punktu.
- 12 Iesniedzējtiesa norāda, ka puses ir vienisprātis, ka prasītājam ir tiesības uz kompensāciju ilgas kavēšanās dēļ, turklāt *Brussels Airlines* šajā sakarā katrai no viņām jau ir izmaksājusi EUR 250.
- 13 Tagad prasītājas lūdz katrai izmaksāt papildu kompensāciju EUR 150, jo, pēc viņu domām, attāluma aprēķināšanā būtu jāietver abi lidojuma posmi un līdz ar to tas pārsniedz 1 500 km, nevis ir lielā loka attālums starp Romu un Hamburgu.
- 14 Šajos apstākļos *Amtsgericht Hamburg* (Hamburgas pirmās instances tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai Regulas (EK) Nr. 261/2004 7. panta 1. punkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “attālums” nozīmē vienīgi tiešo attālumu starp izlidošanas un galamērķa vietu, kas aprēķināms pēc lielā loka maršruta metodes, neatkarīgi no konkrētajā gadījumā faktiski veiktā lidojuma attāluma?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 15 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tieši savienoto avioreisu gadījumā jēdziens “attālums” nozīmē vienīgi tiešo attālumu starp pirmās izlidošanas un galamērķa vietu, kurš jāaprēķina pēc lielā loka metodes, un nav atkarīgs no konkrētajā gadījumā faktiski veiktā lidojuma attāluma.
- 16 Iesākumā ir jākonstatē, ka nav strīda par to, ka prasītājas pamatlietā, ierodoties savā galamērķī, piedzīvoja kavēšanos, kura viņām dod tiesības uz kompensāciju. Tādēļ šajā lietā ir runa vienīgi par šīs kompensācijas apmēra noteikšanu atbilstoši nosacījumiem, kas paredzēti Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punktā.
- 17 Vispirms ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punkta formulējumā it īpaši ir norādīts, ka, ja notiek atsaukšanās uz šo pantu, pasažieri saņem kompensāciju, kuras apmērs ir no EUR 250 līdz EUR 600 atkarībā no attiecīgo lidojumu attāluma, ņemot vērā attiecīgā pasažiera galamērķi un to, ka saskaņā ar šīs regulas 7. panta 4. punktu šis attālums ir jāaprēķina pēc lielā loka maršruta metodes.
- 18 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, lai gan Regulas Nr. 261/2004 5. pantā, kas attiecas uz atcelšanu, ir norāde uz šīs regulas 7. pantu, tas tā nav gadījumā ar šīs pašas regulas 6. pantu saistībā ar kavēšanos.
- 19 Tomēr Tiesa ir atgādinājusi, ka ikviens Savienības tiesību akts ir jāinterpretē saskaņā ar visām primārajām tiesībām, tostarp saskaņā ar vienlīdzīgas attieksmes principu, kas nosaka, ka līdzīgas situācijas nevar aplūkot atšķirīgi un atšķirīgas situācijas nevar aplūkot vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi attaisnojama (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 23. oktobris, *Nelson u. c.*, C-581/10 un C-629/10, EU:C:2012:657, 33. punkts).

- 20 Tiesa ir konstatējusi, ka pasažieri, kuru lidojums kavējas trīs stundas vai ilgāk, un pasažieri, kuru lidojums ir atcelts un maršruts ir mainīts apstākļos, kuros netiek ievērotas Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punktā paredzētie ierobežojumi, ir jāuzskata par esošiem līdzīgās situācijās, jo viņi visi sastopas ar līdzīgām neērtībām, kuras ir viņu kompensācijas pamatā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 23. oktobris, *Nelson* u. c., C-581/10 un C-629/10, EU:C:2012:657, 34. punkts).
- 21 No tā izriet, ka Regula Nr. 261/2004 ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažieriem, kuru lidojums kavējas trīs stundas vai ilgāk, ir jāsaņem tāda pati kompensācija kā pasažieriem, kuru lidojums atcelts un kuru maršruts mainīts apstākļos, kuros netiek ievērotas Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punktā paredzētie ierobežojumi (spriedums, 2012. gada 23. oktobris, *Nelson* u. c., C-581/10 un C-629/10, EU:C:2012:657, 38. punkts).
- 22 Šī judikatūra ir jāsaprot tādējādi, ka ar to tiek prasīts, lai pret iepriekšējā punktā minēto abu kategoriju pasažieriem būtu vienlīdzīga attieksme ne tikai saistībā ar pašu tiesību uz kompensāciju rašanos, bet arī saistībā ar šādas kompensācijas apmēru.
- 23 Tātad Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punkts, kā arī tās 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkts ir jāinterpretē šīs prasības gaismā.
- 24 Kā izriet no šo tiesību normu formulējuma, tajās ir paredzētas pasažieru tiesības uz kompensāciju, nenošķirot to, vai viņi sasniedz savu galamērķi ar tiešo reisu vai ar tieši savienotajiem reisiem.
- 25 Tam tāpat ir jābūt saistībā ar šādas kompensācijas apmēra aprēķināšanu.
- 26 Proti, dažādo pasākumu, kurus Savienības likumdevējs ietvēris Regulā Nr. 261/2004, izvēle un apjoms mainās atkarībā no pasažieriem nodarītā kaitējuma būtiskuma (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 10. janvāris, *IATA un ELFAA*, C-344/04, EU:C:2006:10, 85. punkts). Līdz ar to pasažieriem izmaksājamo kompensāciju apmēru dažādie diapazoni ir jāuzskata par tādiem, kas ataino atšķirības to neērtību apmērā, ar kurām sastopas attiecīgie pasažieri gadījumos, kas paredzēti Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā.
- 27 Šajā ziņā Tiesa ir precizējusi, ka tas, kas pamato kompensāciju pasažieriem, uz kuriem attiecas minētās regulas 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkts, ir fakts, ka sakarā ar viņu lidojuma atcelšanu pēdējā brīdī viņiem ir praktiski liegta iespēja brīvi reorganizēt savu pārvietošanos. Līdz ar to, ja viena vai otra iemesla dēļ viņi pilnīgi noteikti nevar sasniegt savu galamērķi attiecīgajā brīdī, viņi nekādi nevar izvairīties no laika zuduma, kas izriet no jaunās situācijas, un viņiem šajā saistībā nav nekādas rīcības brīvības (spriedums, 2012. gada 23. oktobris, *Nelson* u. c., C-581/10 un C-629/10, EU:C:2012:657, 35. punkts).
- 28 Ņemot vērā šādi piedzīvoto neērtību raksturu, tas, ka noteikti pasažieri, uz kuriem attiecas Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkts, sasniedz savu galamērķi nevis ar tiešo reisu, bet ar tieši savienotajiem reisiem, kas nozīmē faktisku nolidotā attāluma palielināšanos šajā pēdējā gadījumā, pats par sevi nepalielina šādu neērtību apjomu salīdzinājumā ar tiešā reisa pasažieru piedzīvoto neērtību apjomu.
- 29 Tādēļ, nosakot kompensācijas apmēru, nav jāņem vērā attālums starp pirmo pirmās izlidošanas vietu un galamērķi, abstrahējoties no iespējamajiem tieši savienotajiem reisiem.
- 30 Turpinājumā, kā tas izriet no šī sprieduma 21. punktā norādītās prasības, tāda pati aprēķina metode ir jāizmanto saistībā ar pasažieriem, kuru lidojums kavējas trīs stundas vai ilgāk.

- 31 Konkrētāk, Tiesa ir precizējusi, ka viņu kompensācijas pamatā ir neērtības, kas ietver trīs stundu vai ilgāka laika zudumu salīdzinājumā ar viņu transportēšanas sākotnējo plānošanu, kā šis laika zudums konstatēts, tostarp gadījumos ar tieši savienotajiem reisiem, ierodoties viņu galamērķī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Folkerts*, C-11/11, EU:C:2013:106, 35. punkts).
- 32 Ņemot vērā tādējādi piedzīvotās neērtības, iespējamās atšķirības faktiski nolidotajos attālumos pašas par sevi neietekmē šādu neērtību apjomu.
- 33 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tieši savienoto avioreisu gadījumā jēdziens “attālums” nozīmē vienīgi tiešo attālumu starp pirmās izlidošanas un galamērķa vietu, kurš jāaprēķina pēc lielā loka maršruta metodes, un nav atkarīgs no konkrētajā gadījumā faktiski veiktā lidojuma attāluma.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 34 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regulas (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91, 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tieši savienoto avioreisu gadījumā jēdziens “attālums” nozīmē vienīgi tiešo attālumu starp pirmās izlidošanas un galamērķa vietu, kurš jāaprēķina pēc lielā loka maršruta metodes, un nav atkarīgs no konkrētajā gadījumā faktiski veiktā lidojuma attāluma.

[Paraksti]